

1. Wana Wawili Wapotevu

Sehemu ya Kwanza

Luka 15:1-2,11-2

Mada Muhimu: Kufanywa na Kuishi kama Mwana wa Mungu, Upendo wa Baba, Toba
[Dhana Muhimu za Injili: Dhambi, Iliyombwa kwa Mfano wa Mungu, Urafiki wa karibu na Baba]

HADITHI:

Siku moja watoza ushuru na wenye dhambi walikuwa wamekusanyika ili wapate kumsikiliza Yesu. Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria wakanung'unika wakisema, "Huyu mtu anawakaribisha wenye dhambi na kula nao." Ndipo Yesu akawaambia mifano kadhaa ikiwemo huu.

"Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na wana wawili. Yule mdogo akamwambia baba yake, 'Baba, nipe urithi wangu.' Hivyo akawagawia wanawe mali yake.

"Baada ya muda mfupi, yule mdogo akakusanya vitu vyote alivyokuwa navyo, akaenda nchi ya mbali, na huko akaitapanya mali yake kwa maisha ya anasa. Baada ya kutumia kila kitu alichokuwa nacho, kukawa na njaa kali katika nchi ile yote, naye akawa hana chochote. Kwa hiyo akaenda kuajiriwa na mwenyeji mmoja wa nchi ile ambaye alimpeleka shambani kwake kulisha nguruwe. Naye akatamani kujishibisha kwa maganda waliyokula wale nguruwe, wala hakuna mtu aliyempa chochote.

"Lakini alipozingatia moyoni mwake, akasema, 'Ni watumishi wangapi walioajiriwa na baba yangu ambao wana chakula cha kuwatosha na kusaza, bali mimi hapa nakufa kwa njaa! Nitaondoka na kurudi kwa babangu na kumwambia, 'Baba, nimetenda dhambi mbele za Mungu na mbele yako. Sistahili tena kuitwa mwanao. Tafadhali nifanye tena kama mmoja wa watumishi wako.' Basi akaondoka akaenda kwa babake.

"Lakini alipokuwa bado yupo mbali, baba yake akamwona, moyo wake ukajawa na huruma. Akamkimbilia mwanawe, akamkumbatia na kumbusu. Mwana wake akamwambia babake, 'Baba, nimefanya dhambi mbele yako na mbele ya Mungu. Sistahili kuitwa mwanao tena.'

"Lakini babake akawaambia watumishi, 'Leteni upesi joho lililo bora sana na kumvika, mkamvike pete kidoleni mwake na viatu miguuni mwake. Leteni ndama aliyenona, mkamchinje ili tuwe na karamu, tule na kufurahi. Kwa maana huyu mwanangu alikuwa amekufa na sasa yu hai tena. Alikuwa amepotea na sasa amepatikana!' Nao wakaanza kufanya tafrija.

AYA ya KUKUMBUSHA:

- **Wagalatia 4:4,5** - "Hata ulipowadia utimilifu wa wakati, Mungu alimtuma Mwanawe ambaye amezaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, kusudi awakomboa hao waliokuwa chini ya sheria, ili sisi tupate kupokea hali ya kuwa wana."

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- Je, maisha ya watoto yatima walioachwa yakoje? Kwa nini ni mbaya sana kutokuwa na baba? (Jadili na jirani yako kwa dakika chache kabla ya kusikiliza majibu kutoka kwa kundi zima. Andika majibu kwenye karatasi za chati mgeuzo ukutani ikiwezekana.)

- o *Yuko peke yake; hana usaidizi au mtu yeyote wa kumtegemea au kumjali; hana hisia ya kuhusika; hana chanzo cha riziki; anahisi kuachwa, ana mustakabali usio na uhakika; anahitaji kujitunza au kujiruzuku; ana mwelekeo wa kuomba, kukopa, kuiba badala ya kumwamini baba atampatia riziki; hana nyumbani, hana ulinzi; anaingia kwenye matatizo kwa urahisi; anajitegemea; haisikii mamlaka; hana wazazi kumwambia afanye nini; hana nguo nzuri; anadharauliwa; wengine hawataki kumgusa wala kushirikiana naye*

MPITO:

- Katika hadithi hii tunataka kuzungumzia wana wawili wa baba mmoja waliojifanya mayatima. Tunataka kufikiria jinsi sisi wenyewe, hata sisi Wakristo, tunavyotenda kama yatima, tukisahau kwamba sisi ni watoto wa Mungu.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- **Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi:**
 - o Orodhesha maneno na matendo yote ya mwana mdogo
 - o Orodhesha maneno na matendo yote ya Baba.

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **Hadhira:** Yesu alikuwa akiwaambia nani mfano huo? Kwa nini?
- **Mwana Mdogo:** Alikuwa mtu wa namna gani? Je, alikuwa akiishije kama yatima? Tunajifunza nini kutuhusu kutoka kwa mwana mdogo?
- **Baba:** Alikuwa mtu wa namna gani? Tunajifunza nini kuhusu Mungu kutoka kwa baba?
- **Toba:** Hadithi hii inatufundisha nini kuhusu kutubu maisha ya yatima?
- **Utekelezaji:** Ni nini kinahitaji kubadilika katika maisha yangu baada ya kusoma hadithi hii? Ni matendo gani, mitazamo, au imani gani?
- **Kushiriki:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO

(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana)

- **Kwa nini Yesu alitumia mifano hii? Nani alikuwa na Yesu? Ni nini alichokitazama kuhusu watu hawa?**
 - o *Watozoa ushuru walimkaribia Yesu, alikula nao. Jambo hili liliwaghadhabisha wafarisayo na walimu wa sharia. Walimshutumu Yesu kwa kutangamana na wenye dhambi. Yesu alikuwa akipinga njia yao ya kufikiri.*
- **Wahusika wakuu katika mfano huu ni akina nani?**
 - o *Baba, wana wawili, mdogo na mkubwa.*

MWANA MDOGO

- **Je, mwana mdogo alikuwaje katika sehemu tofauti za hadithi? Matendo au maneno yake gani yalituonyesha hivyo?**
 - o **Alikuwaje hadithi inapoanza?**
 - o *Mwenye kiburi, kujigamba, asiyetii, bila shukrani, wa ubinafsi, mpumbavu, mvunja amri.*

- o *Hakutaka uhusiano na baba yake, alitaka tu vitu vya baba yake, alitamani afe maishani mwake, na alitaka uhuru kamili.*
- o **Katikati ya hadithi, alipopoteza pesa zake zote, ni nini kilichotokea kama athari ya maasi yake dhidi ya babake?**
 - o *Kukosa chakula, bila matumaini, bila marafiki.*
- o **Hadithi inasema, “Lakini alipozingatia moyoni mwake.” Je, hii inamaanisha nini? Huyu alikuwaje wakati ya kuzingatia moyo? Aliona hali yake iliyokuwa bila tumaini, akaona kosa lake, akaona hawezi kujisaidia na tumaini lake liko kwa babake tu.**
- **Je, Yule mwana mdogo walihusiana vipi na babake? Alikuwa na mtazamo upi au fikra ipi dhidi ya babake?**
 - o **Hadithi inapoanza?** *Alikuwa bila heshima, hakuwa na uhusiano naye, mtoto alitaka mali yake yoye, alimtakia kifo, na alitaka uhuru.*
 - o **Alipozingatia moyoni mwake?** *Aliona makosa aliyokuwa ameyatenda. Aliona tumaini lake ni babake.*
- **Je, ni vipi watu siku hizi wanaishi kama mwana mdogo- hasa kabla yake kuzingatia moyoni? Yaani, je, ni kwa njia ipi Wakristo wanaishi kama yeye wakati mwingine?**
 - o *Wakristo pia humsahau Mungu na wanaishi kwa ajili yao pekee—juu ya Mungu na watu wengine, wakati meingine vile wanavyofuata dini zao. Wanatamani kuwa watu wa maana, kuwa na jina zuri, kuwa na masomo bora, mali nyingi, kujitegemea badala ya kumtegemea Mungu.*
 - o *Wenye wasiwasi, wasiowaaminifu, miungu ya uongo, njia za mikato- ufisadi, talikiana- kutorokea shida.*
- **Je, ni mambo yapi yule mwana mdogo aliyatenda kwa usawa?**
 - o *Alikuwa kwa fahamu wake.*
 - o *Aliona kule dhambi zake zilimpeleka, na matokea yake.*
 - o *Aliona hastahili usaidizi kutoka kwa babake au kwa mtu yeyote Yule.*
 - o *Alikubali na kukiri kuwa makosa yote yalikuwa yake.*
 - o *Alirudi kwa babake.*
 - o *Aliomba msamaha na rehema, alielewa babake ni mwenye rehema.*
- **Yule mwana alitubu, lakini je, ni kwa njia ipi kutubu kwake hakukuwa kamili?**
 - o *Alifikiri kwamba angerudi kama mtumwa, sio kama mwana. Hakuthubutu kuuliza urejesho kamili!*
 - o *Bado HAKUMJUA babake kabisa.*
 - o *Hakujua wingi wa mapenzi na rehema wa babake*
- **Fikiria tena swali letu la awali kuhusu mayatima walioachwa. Je, mwana mdogo aliishije kama YATIMA katika sehemu mbalimbali za hadithi? (Unaweza kuchagua kuwafanya wajiadili kwanza wawili wawili kabla ya kusikiliza majibu katika kundi zima.)**
 - o **Mwanzoni mwa hadithi:**
 - o *Alifanya kama kwamba babake hakumjali. Alitaka kujitegemea na kutawala maisha yake mwenyewe.*
 - o *Alijijali yeye mwenyewe tu. Alipata shida kwa urahisi*
 - o **Alipokuwa maskini:**
 - o *Alidhani hakuna mtu ambaye angemjali au kumsaidia, kwamba hakuwa na mtu wa kumtegemea. Alikuwa akiishi na nguruwe, mbali na watu, na aliyeachwa na watu*

wote. Hakuwa na uhakika wa maisha yake ya baadaye na alikuwa akijitunza mwenyewe na kuombaomba

- o Hakuwa na mahali pa kuita nyumbani, hakuna makazi, hakuna ulinzi.*
- o Alidharauliwa. Watu wasingependa kumgusa wala kushirikiana naye*

BABAKE

- **Je, katika utamaduni wako akina baba hufanya nini wakati wana wao wanaasi dhidi yao? Unaweza kutoa mifano?**
 - o **Mungu anatofautiana aje na akina baba wa ulimwengu huu?**
- **Tueleze matendo na maneno yote ya baba katika hadithi hii na vile yanahusiana na yule mwana mdogo.**
 - o *Hakumlazimisha Yule mwana kuishi naye. Alimpa sehemu ya urithi wake.*
 - o *Alimtazamia na kumsubiiri mwana wake, akimkimbilia, akamkumbatia na kumbusu, akamvisha joho/ nguo, pete, viatu, na akamchinja ndama aliyenona.*
 - o *Alifurahi kwa kuwa mwanawe aliyekuwa amekufa, sasa yu hai, alikuwa amepotea, sasa amepatikana.*
- **Je, unafikiri joho, pete, na viatu vinaashiria nini? (ni ishara ya vitu gani?)**
 - o *Joho— “vazi zuri”- utofautishaji, umaalum- unafunika uchafu wake. Picha ya damu na uhaki wa Yesu Kristo ukifunika dhambi zetu.*
 - o *Pete—mamlaka, kama mwana.*
 - o *Viatu—mtu huru, sio mtumwa tena.*
- **Je, tunajifunza nini kuhusu baba kwa haya yote?**
 - o *Rehema, upendo, hana wasiwasi kupoteza sifa yake, anasamehe makosa na hasara zote. Alisisimshwa na kurudi kwake.*
- **Je, ni nini baba alikuwa tayari kupoteza kwa ajili ya mwana wake?**
 - o *Sifa yake, Heshima, hadhi yake, kitu cha kujivunia.*
 - o *Mali yake, alimjali zaidi kuliko mali.*
- **Je, ni nini cha muhimu sana alichokihitaji baba kutoka kwa mwana wake?**
 - o *Ushirika wa karibu, urafiki wa karibu sana.*
 - o *Kumjua, na kujulikana naye.*
- **Je, unafikiri baba ni mfano wa nani?**
 - o *Mungu, baba yetu*
- **Je, sehemu hii ya hadithi yatufunza nini kuhusu Mungu?**
 - o *Upendo*
 - o *Msamaha. Rehema kwa wale wanaotubu*
 - o *Hagadhabishwi na wanaotubu*
 - o *Anatamania ushirika wa ndani, kumjua na kujulikana.*
 - o *Yuataka tuwe wana wake, na sio watumwa.*
- **Je, sisi kama wakristo tunamtazama Mungu kwa njia ipi, hasa tunapotenda dhambi?**
 - o *Mwenye hasira na ghadhabu, aliye tayari kuadhibu kwa ukali, kama aliye mbali na udhishwa, asiyetaka ushirika wetu. Hata asiyesamehea.*
- **Je, Mungu ataka tumtazamaje?**
 - o *Kama BABA, anayependa.*
 - o *Aliyetayari kusamehe tunapotubu na kumrudia*
 - o *Yuko tayari kujitoa mhanga, sifa na heshima yake kutupokea tena.*

- o *Yu ataka tumjue na tumfahama vyema.*
- o *Yuatamani urejesho na ushirika.*
- **Wakati baba anakataa kusikiza ufafanuzi wa sababu na kuomba radhi wa mwana wake, anawasiliana nini?**
 - o *Anasema, “sitaruhusu uwe matumwa, uweze kunirudia kupitia kazi ya mikono yako. Nakufanya mwana wangu—kupitia neema pekee. Nataka mwana, sio mtumwa.”*
 - o *Nataka kuwa karibu nawe, ushirika wa undani.*
 - o *Anatutaka katika sherehe! Anataka kutufunika na joho la haki ya Yesu kristo.*
- **Je, twajifunza nini kuhusu kutubu kwa hii hadithi?**
 - o *Tunapaswa kuzingatia mioyoni mwetu na kumrejelea Mungu.*
 - o *Tuone dhambi zetu, tuyatubu ya kwamba ni yetu na sio ya mtu yeyote mwingine. Tufahamu kuwa tunahitaji adhabu.*
 - o *Tuamini rehema ya Mungu ndani ya Yesu Kristo.*
 - o *Tumrudie Mungu, tumwamini mwokozi aliyekufa kwa ajili yetu. Tumtumainie kutusamehe na kutusafisha na kutupa haki yake.*
 - o *Tumuulize atusaidie kubadili fikira na tabia zetu*

MASWALI ya UTEKELEZAJI ya JUMLA (jadili na kikundi kizima)

- **Je, ni baadhi ya njia gani tunaweza kutenda kama mwana mdogo aliyepotea (yaani kama yatima wa kiroho)?**
 - o *Tunaweza jisikie kuwa Mungu anazuia kitu kizuri kwa hivyo tunahitaji kuiba sisi wenyewe.*
 - o *Tunaweza kukataa utawala wa Mungu juu ya maisha yetu. Kupuuza sheria yake kwa sababu hatuamini kwamba anatuongoza vyema.*
 - o *Tunaweza kujitoa kwa tamaa. Kuwa na wivu kwa mtu mwingine. Kulalamika juu ya maisha yetu.*
- **Soma: Wagalatia 4:4-7 - “Hata ulipowadia utimilifu wa wakati, Mungu alimtuma Mwanawe ambaye amezaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, kusudi awakomboa hao waliokuwa chini ya sheria, ili sisi tupate kupokea hali ya kuwa wana. Na kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu, aliaye, Aba, yaani, Baba. Kama ni hivyo, wewe si mtumwa tena bali u mwana; na kama u mwana, basi, u mrithi kwa Mungu.”**
 - o **Tunapomtumaini Yesu, sisi si watumwa tena au mayatima bali wana na binti za Mungu, baba mwenye fadhili na upendo. Ukweli huu unapaswa kuathiri vipi maisha yetu ya kila siku?**
 - **Je, kuamini ukweli huu kunapaswa kukusaidiaje kutubu dhambi yako na kumfuata Yeye?**
 - **Upendo wa Baba unapaswa kuathirije jinsi unavyowatazama watu wengine? Je, hii itakusaidiaje kutowahukumu watu kwa ukali?**
- **Soma Yohana 14:18 - “Sitawaacha ninyi kama yatima, nitakuja kwenu.”**
 - o **Yesu aliahidi kutuma Roho Mtakatifu kwa kila mwamini. Je, ahadi hii inakutia moyo vipi? Je, inakusaidiaje kuishi kama Mkristo leo?**

MASWALI ya UTEKELEZAJI ya KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni matendo au mawazo gani ya hivi majuzi yako ambayo yamekuwa kama mwana mdogo aliyepotea au yatima wa kiroho?**
 - **Je, umemdharau au kumkataa vipi Baba yako nyakati fulani?**
 - **Umekimbiaje sana na mambo ya dunia hata kwa njia ndogo?**
 - **Unahitaji kutubu nini leo?**